

IX Seminarium WEP

Marian ŁAPIŃSKI (1909-1992)

Andrzej Marusak

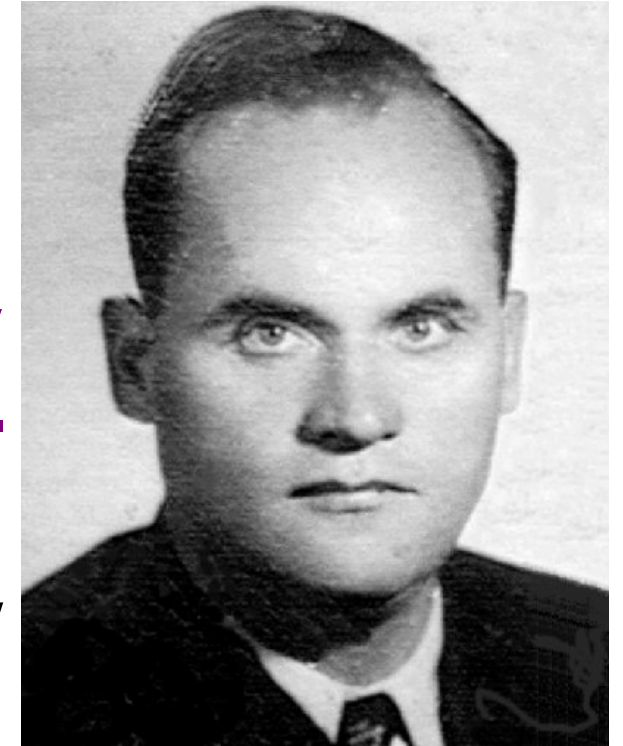
Warszawa, 26 IV 2017 r.

Marian ŁAPIŃSKI (1909-1992)

Dr inżynier elektronik i teletechnik, profesor Politechniki Warszawskiej, wynalazca i konstruktor aparatury pomiarowej, świetny dydaktyk i organizator z zamiłowania.

Urodzony 6 sierpnia 1909 roku w Pratulinie, pow. Biała Podlaska.

W 1928 roku ukończył Seminarium Nauczycielskie w Ursynowie koło Warszawy i podjął naukę na Wydziale Elektrycznym Państwowej Szkoły Budowy Maszyn i Elektrotechniki im. Hipolita Wawelberga i Stanisława Rotwanda, którą ukończył w 1932 r. Po wojnie dyplomy ukończenia tej Szkoły uznano za

dyplomy inżynierskie.

Po odbyciu służby wojskowej w Szkole Podchorążych Łączności w Zegrzu, w 1933 r. rozpoczął pracę zawodową jako asystent w Państwowym Instytucie Telekomunikacyjnym (PIT) w Warszawie. W skład Instytutu wchodziły Wydziały: Teletechniki (kierowany przez inż. Konstantego Dobrskiego), oraz Radiotechniki (kierowany przez inż. Janusza Groszkowskiego).

Jednym z działów na Wydziale Teletechniki był Dział Telefonii Nośnej, którego kierownikiem był inż. Witold Nowicki. Właśnie tam Marian Łapiński zaczął działalność zawodową. Pierwszym zadaniem młodego adepta był udział w opracowaniu dodat-

kowego połączenia między Warszawą a Gdynią, wykorzystującego przewody napowietrzne. Była to tzw. telefonia nośna jednokrotna. Udział Mariana Łapińskiego w tym opracowaniu został oceniony pozytywnie i otrzymał awans na kierownika Działu Aparatów Pomiarowych, którego był organizatorem.

W Dziale Aparatów Pomiarowych opracowywano unikatową aparaturę ogólnego przeznaczenia oraz na potrzeby telefonii. Wykonywano tam: ● oporniki, kondensatory laboratoryjne, ● mostki i wzmacniacze pomiarowe, ● generatory, ● detektory fazowe oraz ● mierniki poziomu z przeznaczeniem do kontroli linii telefonicznych kablowych oraz napowietrznych. Prace te trwały do wybuchu II wojny światowej. We

wrzeźniu 1939 r., pracowników Instytutu zwolniono z pracy, a cenniejszy sprzęt ewakuowano na wschód Polski.

Po II wojnie światowej kierował Technikum Łączności przy Państwowym Instytucie Telekomunikacyjnym (od 1944). Od 1945 r. prowadził działalność naukowo-badawczą w Państwowym Instytucie Telekomunikacyjnym, a następnie w wydzielonym z niego — Instytucie Łączności w Miedzeszynie.

Równolegle pracował dydaktycznie na Oddziale Prądów Słabych Wydziału Elektrycznego Politechniki Warszawskiej (następnie – Wydziale Łączności, a później – Wydziale Elektroniki). W roku 1970 przeniósł się na Wydział Mechaniki Precyzyjnej.

W latach 1945-1946 był asystentem, następnie adiunktem (1946-1953) i zastępcą profesora (1954-1955), a w roku 1955 został mianowany docentem. W 1962 r. obronił pracę doktorską na Politechnice Wrocławskiej pt. "*Przebiegi nieustalone w impulsowych woltomierzach lampowych o prostowaniu szczytowym*" i w 1963 roku uchwałą Rady Wydziału Łączności Politechniki Warszawskiej uzyskał stopień doktora nauk technicznych.

W 1967 roku otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1976 roku — profesora zwyczajnego.

Prowadząc Zakład Miernictwa w Instytucie Łączności, zorganizował pracownię wzorców i pomiarów wzorcowych na potrzeby resortu łączności. Pra-

cownia ta uzyskała uprawnienia Głównego Urzędu Miar i stała się Telekomunikacyjną Izbą Pomiarów.

Marian Łapiński był organizatorem i kierownikiem Zakładu Miernictwa Teleelektrycznego na Wydziale Łączności, a następnie na Wydziale Elektroniki.

Jako zamiłowany dydaktyk zorganizował od podstaw proces nauczania przedmiotu • "Miernictwo teleelektryczne" dla studentów studiów magisterskich Wydziału Łączności, a po powstaniu specjalności Aparatura Elektroniczna — przedmiotów • "Miernictwo elektroniczne", • "Metrologia elektryczna" oraz • "Miernictwo wielkości nieelektrycznych", a na Wydziale Mechaniki Precyzyjnej — przedmiotów • "Elektrotechnika" oraz • "Miernictwo

elektryczne i elektroniczne".

Większość tematów naukowo-badawczych prowadzonych na Politechnice Warszawskiej pod Jego kierownictwem dotyczyła opracowania unikatowej aparatury naukowej. W ramach tych prac wykonano kilkadziesiąt różnych urządzeń pomiarowych, przeznaczonych dla instytutów naukowo-badawczych, uczelni i zakładów przemysłowych. Szczególnego podkreślenia wymaga opracowanie analizatorów sieci energetycznych.

Był prodziekanem Wydziału Elektroniki, a w czasie pracy na Wydziale Mechaniki Precyzyjnej – zastępcą dyrektora ds. nauczania w Instytucie Automatyki Przemysłowej. Na emeryturę przeszedł w 1977 r.

Był metrologiem z zamiłowania. Najważniejszą częścią jego dorobku jest opracowanie i uporządkowanie zagadnień miernictwa teletransmisyjnego. Wyniki tych prac zostały opublikowane • w monografii "*Miernictwo teletransmisyjne*" (1950) oraz w innych opracowaniach monograficznych.

Był autorem: 21 monografii, podręczników i skryptów, z których wiele zostało wydanych kilkakrotnie, 16 artykułów oraz 9 opatentowanych wynalazków.

Do jego najważniejszych publikacji należą: • czterotomowa monografia wydana przez Wydawnictwa Komunikacji i Łączności {"*Miernictwo teleelektryczne*, t.1 – *Wzorce i mierniki* (1960), t. 2 – *Pomocniczy sprzęt pomiarowy* (1962), t. 3 – *Układy pomiarowe*

(1966), t. 4 – **Pomiary elektromagnetyczne (1974)}** wyróżniona Nagrodą Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki oraz Nagrodą SEP; • "**Miernictwo elektryczne**" (WNT Warszawa 1969) oraz • "**Miernictwo elektryczne wielkości nieelektrycznych**" (WNT Warszawa 1965, 1968, 1970).

Inna monografia z tej ostatniej dziedziny — • "**Nowoczesne metody pomiaru wilgotności**" (WNT Warszawa 1968), której współautorem był Marian Łapiński, została wydana również w USA przez Department of Commerce i National Science Foundation.

Był znakomitym dydaktykiem, promotorem 15 prac doktorskich oraz ponad 100 prac dyplomowych.

Za osiągnięcia w kształceniu kadry naukowej

otrzymał w roku 1977 Nagrodę Indywidualną I-stopnia Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki.

Współpracował z wieloma instytucjami naukowymi. Był członkiem Polskiego Komitetu Pomiarów i Automatyki NOT, Rady Programowej Wydawnictw Komunikacji i Łączności, Komitetu Metrologii i Danych dla Nauki i Techniki Wydziału IV PAN oraz Zespołu Dydaktyczno-wychowawczego Wychowania Technicznego i Kształcenia Ogólnozawodowego Ministerstwa Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki.

Za osiągnięcia w pracy naukowej i zawodowej został odznaczony i wyróżniony: Złotym Krzyżem Zasługi (1938,1956), Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem X-lecia PRL, Medalem

Komisji Edukacji Narodowej, Medalem "Zasłużony Nauczyciel", Nagrodą Sekretarza Naukowego PAN za kierowanie zespołem oraz udział w pracach nad wytwarzaniem i pomiarem wysokich ciśnień, a także Nagrodą Przewodniczącego Komitetu Nauki i Techniki za prace nad wilgotnościomierzami.

Zmarł 29 lutego 1992 r. w Warszawie. Jest pochowany na Cmentarzu Katolickim na Woli (113-I-75).

Andrzej Marusak

Zaczerpnięto z:

"Profesorowie i docenci Wydziału Elektroniki i Technik Informacyjnych Politechniki Warszawskiej 1951-2001". Pod red. J.S. Bobera i R. Z. Morawskiego. Oficyna Wyd. PW, Warszawa 2001. ISBN 83-914580-3-2.

Dziękuję Państwu za uwagę